

Lausunto

07.07.2022

Asia: VN/1960/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soite kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu seuraavaa:

Lain koskemat ajoneuvo- ja liikennepalveluhankinnat:

Hyvä, että lain ulkopuolelle rajattu merkittävä osa sote- ja pelastuskalustoa. HE:n perustelutekstissä myös hyvin todetaan vallitsevia haasteita, kuten kestävien kalustojen toimitusvaikeudet, hintakehitys, latausasemien määrän vaihtelut alueittain, taksiryttäjiin haastava tilanne koronan jälkeen sekä hyvinvointialueiden ajoneuvo- ja liikennepalvelutarpeiden vaativuus.

Soite esittää kuitenkin, että lain ulkopuolelle rajataan myös paarivarustellut autot sekä hoitotyön käytössä olevat ajoneuvot. Paariautot pitäisi luokitella M1-ajoneuvojen luokkaan ja täten lain ulkopuolelle. Paarivarusteltuja autoja käytetään kiireettömässä potilassiirroissa, joita on lähes päivittäin. Kiireettömät potilassiirrot kattavat koko Suomen, joten ei voida olettaa, että pitkillä siirtomatkoilla autoa voidaan ladata kesken potilassiirron. Pahimmillaan tällöin kiireettömästä voi tulla kiireellinen.

Hoitotyöllä tarkoitamme kotihoidon ja kotisairaanhoidon liikkumista. Hoitotyössä sähköautojen käyttämiseen ja erityisesti niiden lataaminen liittyy useita haasteita alueellamme. Esim. Soiten toiminnot sijaitsevat vuokrakiinteistöissä, joten on täysin vuokranantajan päätöksestä kiinni, onko se halukas investoimaan latausasemiin. Autojen lataaminen asiakkaiden luona ei ole mahdollista (latausmahdollisuutta ei voi edellyttää, ei ole aikaa lataamiseen). Lisäksi kotihoidon autot liikkuvat suurimmalta osin klo 7 – 22 välillä/7/365. Autoja ei pystytä hoitotyön takia latailemaan kuin ehkä

yöaikaan, niin autojen akut eivät tule kestäämään koko päivää. Myös välimatkat ovat pitkiä alueellamme.

Lain määrittelemät vähimmäisvelvoitetasot:

HE esittää vähimmäisvelvoitetasoja hyvinvointialueittain.

Soite on tyytyväinen laissa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle ehdotettuun vähimmäisvelvoitetasoprosenttiin (20%). Tämän prosentin saavuttaminen on mahdollista Keski-Pohjanmaan kaltaisella maaseutuvaltaisella alueella.

Kuljetuksien yhdistelystä saatavat synergiaedut ovat todellisia, jonka vuoksi Soite haluaa lisätä hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä. Koskeeko keskiarvoon perustuva laskentatapa myös tulevien hyvinvointialueiden yhteishankintoja? Haastavuutta laskennalliseen tietoon tuo liikennöinnin osalta se, jos autokalusto liikennöi useamman hyvinvointialueen sisällä. Tällaisissa hankinnoissa voi olla haastavaa laskea velvoitetasoa lain 15 § mukaisesti, mutta jos sovelletaan keskiarvoon perustuvaa laskentatapaa niin tällöin esitetty muutos ei kannusta yhteistyöhön.

Keski-Pohjanmaa kuuluu Pohjois-Suomen YTA-alueeseen, ja sen alueen arjesta nousee esille seuraavia näkökulmia:

- Yhteiskunnan linjaama tavoite on, että ihmiset asuisivat kotona mahdollisimman pitkään. Pohjois-Suomen YTA-alue on erittäin harvaan asuttua, maaseutupainotteista aluetta, jossa väestön ikääntyminen on todellisuutta varsinkin taajama-alueiden ulkopuolella. Tämä lisää tarvetta kotihoidonpalveluiden tarjoamiseen ja siten kasvattaa liikenteen määrää.
- Taajama-alueilla on suhteessa vähemmän asiakkaita, koska näiden alueiden asiakkaat asuvat suhteessa enemmän palvelutaloissa. Tämä vähentää liikkuvan kotihoidon tarvetta taajama-alueilla.
- Hoitotyön arki on osoittanut, että työntekijöillä säännöllisesti tarvetta käydä asiakkaan luona naapurikunnan puolella. Tämä kasvattaa ajettujen kilometrien määrää ja siten akun kestävyys tai latauspisteiden tarvetta.
- Kaikkinensa kaikki toimenpiteet, jotka alentavat hoitotyön tehokkuutta, eivät ole tervetulleita. Sähkökäyttöinen ajoneuvokalusto nykytiedon ja -tilanteen mukaan uhkaavat alentaa hoitotyön tehokkuutta.
- Siirtymät asiakkaiden luokse ovat pitkiä. Hoitotaso voi kärsiä, jos auton lataaminen ei onnistu sujuvasti vaan vaatii sumplimista ja ekstrakaluston hankintaa.
- Pohjois-Suomen YTA-alue on sellaista, jossa todennäköisesti latausasemat yleistyvät hitaasti.

Lopuksi Soite haluaa tuoda esille huolensa tulevien hyvinvointialueiden ja kuntien nykyisten yhteistyömallien tulevaisuudesta. Uhkaavatko hankintalainsäädäntö (tulkinnot sallittavasta hankintayhteistyöstä kuntien kanssa) sekä muotoutuvat hallinnolliset rakenteet

vähimmäisvelvoitetason saavuttamista ja käynnissä olevaa kuljetusten yhdistelyn kehitystyötä. Sujuvilla kuljetusten yhdistelyillä saadaan ajettujen kilometrien määrä pienemään ja siten liikenteen päästöt vähenemään.

Karhu Virve
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelukuntayhtymä Soite - Hankinta-
ja kuljetustalvvelut